

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

31 d'octubre de 2008. Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona

Associacions de psicofàrmacs:
antidepressius i benzodiacepines

2008

CatSalut

Servici Català
de la Salut
Regió Sanitària
Barcelona

www.gencat.cat/catsalut/rsb

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

Associacions de psicofàrmacs: antidepressius i benzodiacepines

Objectiu de prescriure una associació de fàrmacs:

Obtenir una suma o potenciació d'efectes terapèutics

(importància de recordar el mateix sobre els adversos...)

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

Associacions de psicofàrmacs: antidepressius

- **Dades sobre associacions d'antidepressius (AD), de 54.041 prescripcions (CIPS) d'AD de gener a juny de 2008 a la RSB:**
  - 16.086 combinen una o més BZD
  - 2.466 combinen 2 o més AD (4'5 %)
  - 114 combinen 3 o més AD
  - 174 combinacions diferents d'AD

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Grups d'antidepressius:**
  - **Inhibidors selectius de la recaptació de serotonina ISRS**
  - **Inhibidors de la recaptació de serotonina (5HT) i noradrenalina (NA)**
    - **Clàssics (tricíclics)**
    - **Moderns (venlafaxina, duloxetina,...)**
  - **Altres:**
    - **Inhibidors select. recapt. de noradrenalina: reboxetina**
    - **Mirtazapina, mianserina, trazodona, bupropion**
    - **Inhibidors de la Monoaminoxidasa (IMAO)**

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Mecanisme d'acció terapèutica dels fàrmacs antidepressius:**
  - **Desensibilització de receptors noradrenèrgics (NA) i serotoninèrgics (5HT)**

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Sentit de les associacions d'antidepressius:**
  1. **No resposta al tractament amb un AD**
  2. **Tractament de l'insomni**

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Sentit de les associacions, no resposta al tractament amb un AD:**
  - Donat que el tractament inicial de primera elecció és un AD del grup ISRS, l'opció és actuar també sobre receptors noradrenèrgics:
    1. **Substituir el ISRS inicial per un AD amb acció sobre 5HT i NA:**
      - Venlafaxina, duloxetina
      - AD tricíclic
    2. **Associació: afegir AD amb acció NA com reboxetina a l'ISRS inicial (eficàcia dubtosa i major dificultat de maneig)**
- **Recordar el paper del tractament psicològic**

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Sentit de les associacions, tractament de l'insomni amb un fàrmac AD facilitador de la son:**

1. Trazodona

2. Mirtazapina, mianserina

Mesures psicoeducatives (sobre depressió i son)

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

Associacions de psicofàrmacs: benzodïacepines

- **Dades sobre associacions de benzodïacepines, de 96.853 prescripcions (CIPS) de BZD de gener a juny de 2008 a la RSB:**
  - 16.086 combinen un AD
  - 7.333 combinen 2 o més BZD (7'6 %)
    - 6.767 combinen 2 BZD
      - D'aquestes 2.249 (30 %) prenen un AD
    - 515 combinen 3 BZD
    - 51 combinen 4 o més BZD
  - El 40 % combinen vida ½ llarga amb curta

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Grups de benzodiacepines (BZD):**
  - **S'agrupen segons la vida mitjana:**
    - Curta, mitjana o llarga
    - Valor limitat de la vida $\frac{1}{2}$
  - **Importància de la liposolubilitat en la rapidesa i duració de l'efecte terapèutic**
  - **Fàrmacs no BZD amb la mateixa acció i vida mitjana curta:**
    - Zolpidem i zopiclona

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Mecanisme d'acció terapèutica de les benzodiacepines (BZD) i anàlegs:**
  - **Potenciació de l'acció del neurotransmissor àcid gamma-amino-butíric (GABA) sobre el receptor específic (GABA-A)**

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Utilitat terapèutica de les benzodiazepines:**
  - Tractament de l'ansietat
  - Tractament de l'insomni

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Tractament de l'ansietat:**
  - **Ansietat per estrès agut: tractament amb BZD per breus períodes de temps (dies)**
  - **Trastorns per depressió o ansietat que cursen amb **elevada ansietat**: tractament amb BZD limitat en el temps, fins l'acció de fàrmacs antidepressius (setmanes)**
  - **Trastorns psiquiàtrics greus i crònics que cursen amb ansietat important: temps indefinit segons evolució**
  - **Importància del tractament psicològic: utilitat demostrada i major eficàcia a llarg termini**

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Tractament de l'insomni:**
  - **Insomni agut per circumstàncies puntuals: BZD o anàlegs (dies o setmanes)**
  - **Insomni crònic: considerar AD del tipus de trazodona, mirtazapina o mianserina (6 mesos)**
  - **Importància de les mesures no farmacològiques (intervencions psicoeducatives,...)**

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Benzodiacepines a utilitzar:**
  - Les BZD de vida llarga (diacepam, cloracepat,...) ofereixen avantatges en el maneig i la retirada, tan en el tractament de l'ansietat com en el de l'insomni
  - Les BZD de vida curta estarien indicades en l'insomni puntual no lligat a ansietat (torns horaris, viatges,...)
  - La única associació justificable seria en el tractament de l'insomni associat a l'ansietat greu utilitzant una de vida 1/2 curta afegida a una de vida 1/2 llarga.
    - Es pot assolir el mateix objectiu augmentant la dosi nocturna de la mateixa BZD de vida 1/2 llarga

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

- **Conclusions:**

- **Importància de limitar les associacions a les justificades**
- **S’han de plantejar com resultat d’una avaluació del cas clínic concret, no com una “resposta estereotipada” (depressió = associació AD+BZD)**
- **Importància de “l’explicació” associada a la prescripció per facilitar un bon us del fàrmac**
- **Revisar periòdicament el sentit de l’associació (*i de totes les prescripcions...*)**

III Jornada de debat sobre eficàcia i seguretat en la utilització de medicaments

31 d'octubre de 2008. Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona

CatSalut

Servici Català
de la Salut
Regió Sanitària
Barcelona

www.gencat.cat/catsalut/rsb

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut